

Mateřská škola speciální, základní škola speciální
a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

Speciálně pedagogické centrum

Ibsenova 1, 638 00 Brno
548 220 231 - www.ibsenka.cz

Služby a činnost Speciálně pedagogického centra

(pro klienty)

Základní informace o poskytovaných službách SPC

SPC poskytuje poradenskou pomoc v oblasti vzdělávání a výchovy dětem předškolního věku, žákům základních a středních škol, jejich zákonným zástupcům nebo také školám a školským zařízením. Poradenské služby poskytuje, speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník, k naplnění vzdělávacích potřeb dítěte spolupracují i s dalšími odborníky.

Speciálně pedagogické centrum je zařízení, které zajišťuje poradenství dětem se zdravotním postižením, zejména při výchově a vzdělávání žáků s mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.

Poradenské služby jsou poskytovány bezplatně v souladu s §16 odst. 1 školského zákona, obsah služby blíže specifikují Standardy poradenské činnosti uvedené v platném znění vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Služba je poskytována na základě žádosti a písemného informovaného souhlasu zákonných zástupců žáka a klientů (v případě plnoletosti klienta) nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.

Kdy se obrátit na pracovníky SPC

- pokud potřebujete poradit a odborně vést v souvislosti s řešením otázek přiměřené podpory a stimulace dítěte s mentálním postižením,
- v souvislosti se vzděláváním dítěte se zdravotním postižením:
 - SPC zjišťuje připravenost žáků s výše uvedenými typy postižení k zahájení povinné školní docházky, případně doporučení odkladu povinné školní docházky.
 - je-li to třeba, pracovníci SPC zjišťují konkrétní speciální vzdělávací potřeby dětí nebo žáků a přihlíží přitom k lékařskému posouzení zdravotního stavu nebo posouzení jiným odborníkem, dále zpracovávají odborné podklady pro nastavení podpůrných opatření pro tyto žáky a pro jejich zařazení nebo přeřazení do vhodných škol a školských zařízení,
 - na pracovníky SPC se můžete obrátit v souvislosti s pracovním uplatněním Vašeho dítěte, které má zdravotní postižení – kariérní poradenství
- pokud potřebujete jako zákonný zástupce dítěte nebo zletilý žák jakékoliv informace ohledně zdravotního postižení, např.:
 - informace o dalších službách souvisejících se zdravotním postižením, zejména sociální a zdravotnické služby,

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

- informace o kompenzačních a dalších pomůckách včetně didaktických a jejich dostupnosti, poskytnutí instrukce k jejich používání v průběhu vzdělávání žáka SPC poskytuje speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku a poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků se zdravotním postižením, na zjištění individuálních předpokladů a vytváření podmínek pro uplatňování a rozvíjení schopností, nadání a na začleňování do společnosti.

Jak si o službu zažádat?

O služby speciálně pedagogického centra musí požádat zákonný zástupce žáka nebo samotný žák, pokud dosáhl plnoletosti. Není třeba žádné odborné doporučení. K návštěvě SPC může dojít i z podnětu jiné instituce např. školy, která ale informuje zákonné zástupce a nekoná bez jejich souhlasu. V některých případech může ale dojít k návštěvě SPC i bez souhlasu zákonných zástupců (případně plnoletého žáka) – z podnětu OSPOD, Policie ČR nebo soudu. Spádové SPC je pro klienty nejvhodnější z důvodu vzdálenosti z místa bydliště i pro praktickou komunikaci pracovníků SPC se školou, kde je žák vzděláván.

Objednání služby je obvykle možné emailem, online formulářem, telefonicky nebo osobně

– závisí od konkrétního poradenského pracoviště. Při prvním kontaktu bude ze strany SPC požadováno poskytnutí několika nezbytných informací:

- předběžný důvod pro kontaktování SPC (tzv. zakázka), jméno a příjmení dítěte, věk dítěte, bydliště, škola a třída jakou dítě navštěvuje a také kontaktní informace na zákonné zástupce (v případě, že se jedná o dítě svěřené do péče jenom jednoho rodiče, je vhodné uvést tuto skutečnost). Po zkontaktování SPC příslušný pracovník navrhne žadateli o službu termín návštěvy – nesmí překročit lhůtu 3 měsíců, což je zákonná lhůta pro poskytnutí služeb SPC,
- **krizová poradenská intervence**, kterou je poskytována pomoc v naléhavých ohrožujících situacích, se poskytuje bezprostředně po přijetí žádosti, tedy neplatí 3 měsíční lhůta pro objednání,
- žádost se dále spolu s dalšími informacemi poskytnutými při objednání zaeviduje. Se všemi informacemi o dítěti i jeho rodině získanými při prvním kontaktu i při následné návštěvě centra je nakládáno podle zákona č. 110/2019Sb., o zpracování osobních údajů a podle nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 General Data Protection Regulation (GDPR) o ochraně osobních dat, která budou použita pouze za účelem odborné péče SPC,
- pracovníci centra zpracovávají osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu stanoveném povahou řešeného případu a jsou povinni zachovávat mlčenlivost – ta trvá i po ukončení poradenské služby. V případě, že se objeví objektivní důvody na straně klienta (nemoc apod.), které mohou být důvodem ke zrušení termínu návštěvy SPC, je nutné nahlásit změnu pracovníkům SPC,
- ze strany SPC může dojít k prodloužení 3 - měsíční lhůty na objednání v ojedinělých případech, např. čekání na podklady od jiného odborníka. Speciálně pedagogické cent

Mateřská škola speciální, základní škola speciální
a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

rum zajišťuje podporu žákům se zdravotním postižením, ale i metodické vedení pro rodiče, školy a školská zařízení, kde se žák vzdělává a to zejména v oblasti výchovy a vzdělávání.

Návštěva speciálně pedagogického centra a její průběh Ještě před zahájením služby

Nezbytnou podmínkou pro poskytnutí poradenské služby je podepsání informovaného souhlasu s poskytnutím služby a to zákonným zástupcem žáka, případně zletilým žákem. Ve výjimečných případech souhlasu není třeba – zejména pokud jde o ohrožení, kdy o poskytnutí péče žádá např. OSPOD (zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů). Podmínkou zahájení služby je také povinnost SPC srozumitelně informovat zákonného zástupce nebo zletilého žáka o všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby:

- povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech, o všech předvídatelných rizicích, které mohou vyplynout z poskytování poradenské služby, prospěchu, který je možné očekávat, i možných následků, pokud tato služba nebude poskytnuta
- právech a povinnostech zákonných zástupců případně zletilého klienta spojených s poskytováním poradenských služeb. Žadatel má právo, aby mu poradenská pomoc byla poskytnuta opakovaně, a může si o ní kdykoliv požádat. Rovněž může v průběhu poskytování poradenské služby tuto službu odmítnout a ukončit její poskytování, případně se obrátit na jiné speciálně pedagogické centrum. Dopady takového rozhodnutí by pracovníci SPC klientovi měli vysvětlit.

Je potřeba se na návštěvu speciálně pedagogického centra nějak připravit?

Pokud se jedná o poradenství pro nezletilého žáka, který přichází se zákonnými zástupci, je velice vhodné, aby ho rodiče na návštěvu SPC připravili – to znamená, vysvětlili, alespoň zběžně, proč s ním chtějí jít do SPC a snažili se ho pozitivně motivovat. Také rodiče by se měli na návštěvu SPC „připravit“ ve smyslu, aby si předem zformulovali, co od poradenství očekávají, jestli byla návštěva SPC někým doporučena, případně zda to nějak rozporuje s jejich vlastním postojem. Všechny tyto náležitosti si pak rodiče budou moci při samotné návštěvě více upřesnit a prokonzultovat. Rodiče by měli také shromáždit a přinést písemné zprávy z vyšetření od jiných odborníků (např. od lékařů, pedagogů atd.), které s dítětem navštívili a které mohou pomoci doplnit celkový obraz o dítěti a jeho předcházející péči.

Průběh návštěvy speciálně pedagogického centra

Činnost SPC se uskutečňuje ambulantně na pracovišti SPC a návštěvami pedagogických pracovníků SPC ve školách a školských zařízeních, případně v rodinách, v zařízeních pečujících o žáky s výše uvedenými typy zdravotního postižení. Návštěva speciálně pedagogického centra a její průběh se odvíjí od požadavků (tzv. zakázky), se kterými žadatel o službu do SPC přichází. Může zahrnovat konzultaci, poradenství, diagnostické vyšetření, návrh konkrétních intervencí. Pracovníci SPC volí takové postupy, nástroje a metody v průběhu celého procesu, které odpovídají účelu vyšetření a vycházejí z aktuálního stavu

Mateřská škola speciální, základní škola speciální
a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

poznatků příslušné vědní disciplíny. Je-li pro poskytování poradenských služeb nutné posouzení zdravotního stavu žáka jiným odborníkem – např. psychiatr, neurolog, apod., pracovníci SPC doporučí zákonnému zástupci možnost vyšetření dítěte daným specialistou a následně přihlíží k závěrům realizovaných vyšetření.

Při první návštěvě v SPC

Poradenská služba začíná **vstupním rozhovorem pracovníka SPC** s rodiči dítěte (případně se zletilým klientem), kdy pracovník SPC seznamuje rodiče, žáka s účelem vyšetření, jeho průběhem a způsoby nakládání se získanými údaji, zároveň se snaží zjistit očekávání a přání související s vyhledanou službou v SPC.

Následuje sběr anamnestických údajů, to znamená všech důležitých informací od zákonných zástupců nebo jiných subjektů o dosavadním vývoji žáka, jeho potížích apod. To může zahrnovat i seznámení s dokumentací – proto je důležité přinést při návštěvě SPC výsledky i z jiných vyšetření. Všechny takto získané informace o klientovi jsou pro poradenské pracovníky SPC důvěrné a bez souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka je nesdělují žádné třetí osobě.

Po rozhovoru pracovník SPC vyhodnotí získané informace od zákonného zástupce a z poskytnuté dokumentace a navrhne další postup. Tento postup je konzultován s rodiči žáka (zletilým žákem) a v případě jejich souhlasu následuje vlastní poradenská práce, která může být ve formě jak individuální (např. aplikování různých diagnostických metod), tak skupinové s celou rodinou (poradenství, konzultace).

V případě souhlasu s vyšetřením pracovník SPC seznámí zákonného zástupce (zletilého klienta) s charakterem vyšetření (komplexní nebo cíleně zaměřená psychologická či speciálně pedagogická diagnostika), sdělí přibližnou časovou náročnost vyšetření, případně nutnost opakované návštěvy. Půjde-li o tzv. komplexní vyšetření, tedy nezbytné vyšetření několika odborníky (obvykle speciálním pedagogem a psychologem), bude vyšetření časově náročnější.

U vyšetření žáků se zdravotním postižením je ale velmi důležitý právě mezioborový přístup a pohled více odborníků k adekvátnímu závěru a doporučení ve prospěch žáka. Vyšetření zpravidla probíhá bez přítomnosti zákonného zástupce, aby nebyla situace ovlivněna přítomností rodičů a dítě fungovalo samo za sebe - přítomnost rodičů by pak mohla ovlivnit jeho schopnost soustředění, vyvolat strach z toho, že něco nebude vědět. V některých případech může být vyšetření přítomen i asistent pedagoga, tlumočnick, kurátor nebo další příslušník rodiny. V tomto případě musí zadavatel zakázky souhlasit s přítomností další osoby.

Po první návštěvě SPC by měl být jasný další postup, a jaké možné závěry, doporučení lze po skončení celého procesu očekávat. Zároveň by měl pracovník SPC seznámit rodiče s jejich právy a povinnostmi v souvislosti s poradenskou službou. Pokud byste měli nějaké dotazy, zeptejte se pracovníků SPC již při první návštěvě, ochotně vám k celému procesu zodpoví všechny vaše otázky. Důležité je vyhradit si na návštěvu SPC předem dostatek času.

Mateřská škola speciální, základní škola speciální
a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

Další možný průběh poradenské služby

- přímá práce se žákem (individuální či skupinová) s cílem vytvářet vhodné podmínky pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků, pro rozvoj jejich osobnosti před zahájením vzdělávání a v průběhu vzdělávání - např. logopedická individuální terapie,
- naplňování vzdělávacích potřeb žáků a rozvíjení jejich schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání,
- vytváření vhodných podmínek, doporučení podpůrných opatření v rámci integrace žáků se zdravotním postižením do běžných škol - doporučení využití kompenzačních a rehabilitačních pomůcek, účasti asistenta pedagoga při vzdělávání žáka, doporučení speciálních učebních pomůcek a metod práce se žákem
- zpracování návrhů na zařazování a přeřazování žáků se zdravotním postižením do škol, tříd, nebo studijních skupin zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona
- zpracování návrhů vzdělávání žáka podle vzdělávacího programu odpovídajícího jeho vzdělávacím potřebám
- zjištění, zda je potřeba uzpůsobit podmínky závěrečných či přijímacích zkoušek u žáků zdravotně postižených a případně nastavení těchto podmínek
- aktivity prevence a řešení výukových a výchovných obtíží (např. spolupráce SPC se školou či školských zařízením v rámci dlouhodobé péče)
- kariérní poradenství - poradenství k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění (např. zjištění studijních předpokladů, zjištění optimálního vzdělávacího programu pro konkrétního žáka – odpovídající učební obor atd.)
- poskytnutí včasné intervence (rychlé pomoci po zjištění problému) - jde o pomoc v době, kdy se zjistí potřeba řešit vzdělávací problém - např. u dítěte po úrazu, u dítěte při prvním zjištění zdravotního postižení bez ohledu na věk atd.
- poskytování krizové intervence žákům s uvedeným zdravotním postižením v propojení a ve spolupráci s odborníky jiných profesí, kteří se podílejí nebo se mohou podílet na řešení vzniklé situace
- metodická podpora a konzultační činnost - odborníci z SPC pomáhají metodicky, tedy jak nebo jakými postupy pracovat s žákem se zdravotním postižením nejen pedagogům, ale také rodičům; nezbytná je v případě potřeby konzultace kdykoliv
- a jiné další postupy...

Výsledek vyšetření, zpráva z vyšetření, doporučení pro školu

Obvyklými výstupy z vyšetření bývají „**Zpráva**“ a „**Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami**“. Poradenské pracoviště vydává zprávu v případě, že poradenská služba spočívá v psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostice, nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci. Zpráva spolu s Doporučením se vydává v případě, že cílem návštěvy SPC bylo zjistit speciální vzdělávací potřeby žáka.

Zpráva obsahuje závěry vyšetření jako takového a **Doporučení** pak obsahuje konkrétní podpůrná opatření pro vzdělávání žáka – dle posouzení SPC. Samotná zpráva z psychologického/speciálně pedagogického vyšetření nebo zpráva spolu s doporučením

Mateřská škola speciální, základní škola speciální a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

podpůrných opatření se vydávají do 30 dnů ode dne ukončení posuzování speciálních vzdělávacích potřeb žáka - nejpozději však do 3 měsíců ode dne přijetí žádosti o poskytnutí poradenské pomoci. Tato lhůta se prodlužuje o dobu nezbytnou k obstarání posouzení podstatných skutečností – to znamená takových, které pomohu stanovit podpůrná opatření tam, kde je nezbytné posouzení ještě dalším odborníkem. Při vydání Zprávy a Doporučení je zletilý žák nebo zákonný zástupce žáka informován o jejich obsahu a poučen o možnosti podat žádost o revizi (opětovné prozkoumání). Zletilý žák nebo zákonný zástupce žáka potvrzuje svým podpisem, že Zpráva včetně Doporučení s ním byla projednána, že porozuměl jejímu obsahu a zvoleným podpůrným opatřením.

Zpráva

Zpráva obsahuje závěry vyšetření a doporučení k výchově a/nebo vzdělávání žáka, zejména v domácím prostředí.

Zpráva zahrnuje identifikační údaje žáka, anamnézu, popis obtíží žáka, průběh vyšetření, závěr z vyšetření a také informace o podkladech, z nichž SPC ve svých závěrech vychází. Součástí je rovněž termín kontrolního vyšetření, informovaný souhlas zletilého žáka s vyšetřením a možnost zletilého žáka nebo rodiče (zákonného zástupce) do 30 dnů od obdržení této zprávy požádat o její revizi (opětovné prozkoumání). Zpráva má tištěnou podobu. Příjemcem zprávy je výhradně zletilý žák nebo zákonný zástupce žáka a její převzetí pak stvrzuje podpisem (v případě osobního převzetí „zprávy“ v SPC). Poradenské pracoviště dále zpracovává, a to i bez souhlasu zletilého žáka/zákonného zástupce žáka, vyžádané odborné zprávy určené např. pro Policii ČR, soudy nebo orgány sociálně právní ochrany dětí.

Doporučení Školského poradenského zařízení

V případě vyšetření z důvodu posouzení speciálních vzdělávacích potřeb (SVP) žáka vydává SPC kromě zprávy rovněž samostatně **„Doporučení školského poradenského zařízení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole“**. Doporučení se vyhotovuje za účelem nastavení podpůrných opatření pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. SPC vychází při vydání „Doporučení“ zejména ze závěrů vyšetření uvedených ve zprávě z vyšetření a případného posouzení podstatných skutečností ke stanovení podpůrných opatření jiným odborníkem (např. odborný lékař). Doporučení má **elektronickou podobu a příjemcem je zákonný zástupce, zletilý klient a škola, případně školské zařízení**. SPC v „Doporučení“ stanoví dobu, po kterou je poskytování podpůrných opatření nezbytné; tato doba zpravidla nepřesáhne 2 roky (v oprávněných případech se doba prodlužuje). **„Doporučení“** tedy obsahuje: identifikační údaje žáka, školy a SPC, závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt žáka ve škole, popis speciálně vzdělávacích potřeb žáka údaje o zdravotním postižení žáka uvedeném v § 16 odst. 9 šk. zákona, doporučená podpůrná opatření včetně stupňů případných kombinací a variant podpůrných opatření, návrh postupu při poskytování podpůrných opatření, dobu platnosti „Doporučení“ a termín nového posouzení speciálně vzdělávacích potřeb žáka.

Mateřská škola speciální, základní škola speciální
a praktická škola Ibsenka Brno, příspěvková organizace

Tým pracovníků speciálně pedagogického centra

Služby SPC jsou poskytovány odbornými kvalifikovanými pracovníky, kterými jsou v základním týmu:

- speciální pedagog
- psycholog SPC
- sociální pracovník

Tým odborných pracovníků může být rozšířen i o další odborníky (např. logoped aj.)